

МОТИВИ

КЪМ

проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 13 от 2003 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиции на химични агенти при работа

Предложеният проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 13 от 2003 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиции на химични агенти при работа е изготвен във връзка с необходимостта от въвеждане в националното законодателство на разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/1831 на Комисията от 24 октомври 2019 г. за установяване на пети списък с индикативни гранични стойности на професионална експозиция съгласно Директива 98/24/ЕО на Съвета и за изменение на Директива 2000/39/ЕО на Комисията.

Посоченият проект е залегнал и като мярка № 138 (Работна група № 13 „ Социална политика и заетост“) по Плана за действие за 2021 г. с мерките, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз, приет с Решение № 30 на Министерския съвет от 14 януари 2021 година, със срок за транспониране 20 май 2021 г.

Директива (ЕС) 2019/1831 въвежда пределни нива на експозиция за 10 химични агента. Тези нива - индикативни гранични стойности на професионална експозиция (ИГСПЕ) се основават на здравни критерии и стойности, които Научният комитет за граничните стойности на професионална експозиция на химични агенти (НКГСПЕ), създаден с Решение 2014/113/ЕС на Комисията, извежда от най-новите научни данни, които са на разположение, и са приети от Комисията при отчитане на наличните техники за измерване. Те представляват пределните нива на експозиция, под които, като цяло, не се очакват вредни последици от конкретния химичен агент след краткотрайна или ежедневна експозиция в течение на трудовия живот. Тези стойности са предназначени да бъдат в помощ на работодателите при определяне и оценка на рисковете и при прилагане на мерки за превенция и защита на работещите.

Индикативните гранични стойности на професионална експозиция са установени по отношение на претеглена във времето средна стойност за референтен период от осем часа (дългосрочни гранични стойности на експозиция), а за определени химични агенти - по отношение на по-кратки референтни периоди, най-често претеглена във времето средна стойност за период от петнадесет минути (краткосрочни гранични стойности на експозиция), за да се отчетат последиците от краткосрочната експозиция.

За всеки един химичен агент, за който има установена ИГСПЕ с директивата, се изисква държавите членки да установят национална гранична стойност на професионална експозиция. При установяването ѝ следва да се вземе предвид граничната стойност на Съюза, като се определи и характерът на националната гранична стойност в съответствие с действащото национално законодателство и въведена практика.

Въвеждането на посочените гранични стойности се очаква да подобри защитата на здравето на работниците чрез намаляване на професионалната експозиция и да допринесе за намаляване на:

- степента на професионалните рискове;
- размера на загубеното работно време в резултат на отсъствие от работа, поради временна неработоспособност;
- разходите в системата на здравеопазването;
- броя на лицата, напускащи предприятията поради лоша работна среда, или поради преждевременно пенсиониране или инвалидизиране;
- загубеното производствено време, произведената продукция и неизвършените услуги, като следствие от трудова злополука или временна неработоспособност;
- осигурителната и застрахователната тежест и др.

Основната цел на предложения проект е хармонизиране на националното ни законодателство с европейското и осигуряване на по-висока степен на защита на здравето на работещите чрез въвеждане на гранични стойности за професионална експозиция за 10 химични агента. За 3 от тях до момента в националното ни законодателство не е имало въведени гранични стойности за професионална експозиция - втор-бутилацетат, изобутилацетат и фосфорилтрихлорид. За останалите 7 химични агента граничната стойност се променя, като става по-рестриктивна (с изключение на граничната стойност на анилина). Част от тези промени са свързани с въвеждане на в пъти по-строги гранични стойности за професионална експозиция от действащите към момента, регламентирани в националното ни законодателство.

Направено е и изменение на Приложение № 2 на наредбата, като са въведени методи за биологичен мониторинг на химичните вещества кумен и анилин, както е предложено от Научния комитет за граничните стойности на професионална експозиция (SCOEL - НКГСПЕ).

Предложеният проект на акт няма да окаже пряко и/или косвено въздействие върху

държавния бюджет в текущата и/или в следващите години. Прилагането на нормативния акт не изисква допълнителни финансови и/или други средства, които да бъдат направени от компетентните контролни органи.

Прилагането на европейското право в областта на защита на работещите от рискове, свързани с експозиции на химични агенти при работа е възможно да доведе до възникването на известни финансови разходи за икономическите оператори. Тези разходи са свързани с евентуалната необходимост от осигуряване на допълнителни по-високи колективни мерки за защита, индивидуални защитни мерки, включително лични предпазни средства или замяна с безопасен или по-малко опасен процес или химичен агент, или от прилагането на нови технологии и технически решения, с цел намаляване или предотвратяване на риска, предвид факта, че приетите на общностно ниво гранични стойности на експозиция за някои високо рисков химични агенти използвани в индустрията, са в пъти по-рестриктивни от приложимите до момента в Европейския съюз, респ. в Република България.

Като се има предвид, че общностната политика по здраве и безопасност, повишаването на безопасността, хигиената и опазването на здравето на работното място е цел, която не следва да бъде подчинена на чисто икономически съображения, както и държавната политика за гарантиране на здравно благополучие и високо качество на живот и труд, която е над индивидуалните интереси на отделната личност, предложеният проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 13 от 2003 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиции на химични агенти при работа транспонира напълно текстовете на Директива (ЕС) 2019/1831 на Комисията от 24 октомври 2019 г. за установяване на пети списък с индикативни гранични стойности на професионална експозиция съгласно Директива 98/24/ЕО на Съвета и за изменение на Директива 2000/39/ЕО на Комисията.

Част от промените в Наредба № 13 от 2003 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиции на химични агенти при работа са свързани с промените в Наредба № 10 от 2003 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на канцерогени и мутагени при работа (Обн, ДВ, бр. 5 от 2020 г.), във връзка с необходимостта от транспониране на Директива (ЕС) 2017/2398 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 година за изменение на Директива 2004/37/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа, Директива (ЕС) 2019/130 на Европейския парламент и на Съвета от 16 януари 2019 година за изменение на Директива 2004/37/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа и Директива (ЕС)

2019/983 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година за изменение на Директива 2004/37/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа.

За съответствието на наредбата с текстовете на директивата е изготвена таблица на съответствието с правото на Европейския съюз.

Въвеждането чрез националните разпоредби на правилата на Съюза за безопасност и здраве при работа регламентирани с Директива (ЕС) 2019/1831 на Комисията от 24 октомври 2019 г. за установяване на пети списък с индикативни гранични стойности на професионална експозиция съгласно Директива 98/24/ЕО на Съвета и за изменение на Директива 2000/39/ЕО на Комисията в срок до 20 май 2021 г. е от съществено значение с оглед избягване на стартирането от Европейската комисия на наказателна процедура за нарушение на правото на Европейския съюз срещу Република България.

С навременното приемане на проекта на наредба ще бъде осигурено и своевременното ѝ прилагане, както и условията за стриктно спазване на предвидените изисквания в европейското законодателство.

С оглед на това се налага обществените консултации по проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 13 от 2003 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиции на химични агенти при работа, на основание чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове, да се проведат в срок от 14 дни.